

MGA BIRTWAL NA KARAHASAN

“Tol, video ng pinupugutan ng ulo,” bulong sa akin ng isa kong kamag-aral, sabay nguso sa isang grupo ng mga binatilyo na nagkakagulo sa inupahan nilang PC na halos tatlong units ang layo mula sa unit na pinagkukumpulan namin. Walang aircon ang internet café na kinaroroonan namin kaya naman napakalagkit ng hangin na lalo pang pinakapal ng naghahalong amoy ng naipong pawis ng mga estudyanteng naroroon at ng nagbabagang hininga ng mga hinihingal na makina ng mga PC units. Ngunit tila hindi iniinda ng mga binatilyong ito na nakasuot din ng mga uniporme ng high school namin ang nakababanas na halumigmig sa loob ng shop dahil nang sinulyapan namin sila, hindi sila natitinag sa kanilang maiigting na pagtitig na tila kayang humukay ng isang malalim na portal papasok sa monitor ng kanilang inupahang PC.

Walang anumang partisyon sa pagitan ng mga PC units kung kaya’t malaya kaming nakapuslit ng mga silip doon sa daigdig na kanina pa nila pinupuno ng nagsasalimbayang ingay ng paghagikgik at pandidiri. Nahagip ng aming mga paningin ang mga gumagalaw na anyo na nakapaloob sa isang napakalabong video. Narinig naming nagpakawala ang napapaos na speaker na katabi ng monitor ng isang kahila-hilakbot na sigaw na kalaunan ay pinalitan ng nakangigilong tunog ng nanggigigil na paghiwa ng punyal sa laman.

Ito ang hudyat ng pagpasok namin sa tarangkahan ng mga birtwal na bangungot. Nang sumunod na araw, natunton naming magkakaklase ang website na www.ogrish.com kung saan matatagpuan ang nasilip naming video. Sa pagkakataong ito, armado kami ng mga nakatuhog na isaw, barbeque at proven upang subukin kung kaya ba naming sikmuraing panoorin ang marahas na tagpo habang kumakain.

Sa sandaling nakumpleto ang pagbuffer ng video, dinala kami ng aming mga titig papasok sa aming monitor, patungo sa loob ng isang mapanghi at masikip na warehouse. Sa

harap namin, nakatali sa isang monoblock ang isang balbas-saradong lalaking nakasuot ng kulay-dalandang damit pampreso. Sa tantiya namin ay tatlung-taon ang kanyang gulang. Sa likod niya, limang matatangkad na mga lalaki ang matikas ang pagkakatindig, lahat ay nakaitim, may mga nakasukbit na mahahabang baril at may mga takip sa mukha na tanging mga mata at bibig lamang ang naiwang nakalitaw.

Bahagyang humakbang paharap ang isa sa kanila at naglabas ng isang pirasong papel. Sinimulan niyang basahin ang nakasulat dito at bagamat hindi namin maintindihan ang wika ng kanyang binabasa, nakapa namin ang galit at pang-uuyam sa tinig niya. Matapos iyon, ibinulsa niya ang papel at kasama ng iba pang lalaki sa likuran, sinunggaban niya ang lalaking nakakulay-dalandan. Sa simula ay halos hindi nagpupumiglas ang kanilang biktima, hanggang sa magpakawala ito ng isang marahas na atungal nang sinimulan siyang gilitan gamit ang isang maliit na punyal.

Makalipas ang ilang pigil-hiningang minuto ng panonood, nakatakas kami mula sa warehouse na iyon pabalik sa nakapanlalagkit na internet café, pabalik sa nagsasalimbayang ingay ng aming pagnguya, paglunok at pagpipigil na dumuwal.

Ang Kamatayan bilang isang Pagtatanghal

Snuff films ang tawag sa ganitong mga videos na nagpapakita ng aktwal na pagpatay sa isang tao. Sa kaparehong paraan na ang pornograpiya ay pamboboso sa pribadong espasyo ng pagtatalik, ang snuff films ay paninilip sa mismong tagpo ng marahas na pagkitil ng buhay. Marahil kahit sino ay magigimbal sa ideya ng pagsasapelikula ng pagpaslang sa isang tao, ngunit maniwala man kayo o hindi, tigib ang ating espasyong kultural ng maraming halimbawa ng mga

snuff films – mula sa mga footages ng digmaan kagaya ng black and white na kuha ng pagtudla sa mga sundalong tila ngiping nalalagas mula sa hanay ng mga pagal na katawan sa Martsa ng Kamatayan noong WWII o ng imahe ng mga nagpira-pirasong bahay at katawan ng tao matapos ang air-raid sa ilang mga pamayanan sa Vietnam noong 1960s, hanggang sa di-inaasahang pagkahagip ng kamera sa pagpaslang kay JFK. Kung tutuusin, maaari nga yata nating ilagom ang kasaysayan ng daigdig sa isang slideshow ng mararahas na imahe ng pagpatay.

Snuff films ang nagpakilala sa akin sa tinaguriang Ikatlong Digmaang Pandaigdig noong nasa ikaanim na baitang ako. Ganito ko naaalala ang ika-11 ng Setyembre, 2001: Kagaya ng nakagawian ko na tuwing recess, sumaglit ako sa kantina upang makinood sa telebisyon nakaupo sa piling ng mga kaldero ng inilalakong ulam, habang nagmemeryenda ng isang pinggang pansit malabon. Sa kalagitnaan ng aking panonood, biglang naputol ang pagpapalabas sa pang-umagang kartun na sinusubaybayan ko, kasabay ng biglaang pagkapawi ng likot at sigla ng mga nag-aangatang takip ng kaldero, kalansing ng mga barya at kubyertos, at aligagang kilos ng mga serbidora at mga estudyante sa kainan. Lahat ng titig namin ay nahatak ng pag-ere ng sari-saring anggulo ng magkasunod na pagsalpok ng dalawang hinijack na eroplano sa matatayog na Twin Towers. Nilamon ng magkahalong apoy at usok ang napupulbos na kambal, habang kapansin-pansin ang mga tuldok na tumatalsik palabas sa mga palapag, nahuhulog sa karimlang naghihintay sa paanan ng guho. Sa isang mas malinaw na kuha ng mga gumuguhong gusali, nakita kong ang mga tuldok na iyon ay may mga nagpupumiglas na paa at kamay.

Nagluksa ang Amerika at nagimbal ang buong mundo sa televised na karahasang ito, ngunit sa aming mga magkakaklaseng malayo sa espasyo ng pagdadalamhati, higit na namayani ang magkahalong pagkagulantang at pagkabighani sa ideya na ang karahasan at kamatayan ay maaaring magsilbi bilang isang nakaaaliw na panoorin, isang pagtatanghal na may kakayahang

maghatid ng pananabik tulad ng isang maaksyong pelikula. Sa loob ng ilang linggo o marahil, buwan pa, paulit-ulit na ipinalabas sa iba't ibang istasyon ng telebisyon ang mga kuha ng trahedya ng 9/11, at kung maririnig ninyo ang mga kuwentuhan naming magkakaklase tungkol sa mga palabas na ito, aakalain ninyong isang eksena sa isang Hollywood action blockbuster ang aming pinag-uusapan.

Kagaya nga ng anumang tagpo sa isang pelikula o isang kuwento, nakasilid ang imahe ng karahasang ito sa isang masalimuot na naratibo. Ang mga sumisirkulong kuha ng pagguho ng Twin Towers ay hindi lamang mga imahe ng libu-libong nasayang na buhay; ang mga ito mismo ay snuff films ng simbolikong pagkamatay ng isang makapangyarihang bansa. Kung kaya't ilang araw matapos ang malagim na trahedya ng 9/11, ipinakita sa telebisyon ang isang luhaang Pangulong Bush habang ipinapahayag sa mataginting na tinig ng paghihiganti ang 'War on Terror' bilang tugon sa agresyon ng mga rebelde mula sa Gitnang Silangan at marahil, upang isalba na rin ang kadakilaan ng kanyang imperyo mula sa mga imahe ng kamatayan.

Kasabay ng mas umigting na opensiba ng Estados Unidos sa mga lupain sa Gitnang Silangan upang maghiganti habang ipinagpapatuloy ang pag-agaw sa mga batis ng langis dito, naging malawakan ang pagdakip ng mga sundalong Amerikano sa mga kahina-hinalang Arabo na kasapi diumano sa Al-Qaeda. Ipiniit ang ilan sa mga pinaghihinalang 'terorista' sa Abu Ghraib sa Baghdad at doon, hindi na dapat natin nalaman kung paano nilasap ng mga nakapiit ang poot ng isang mapaghiganting imperyo.

Ngunit may mata ang mga dingding ng kulungan. Dalawa, tatlong taon makalipas ang nakamamanhid na agos ng mga imahe mula sa trahedya ng 9/11, lumitaw sa internet ang mga larawan at videos mula sa Abu Ghraib na nagpapakita ng mga tagpo ng tortyur at panggagahasa sa mga preso. Nakatakip ang mga mukha ng mga preso ngunit sila ay nakahubo't hubad,

nakalitaw ang mga katawang karaniwang naikukubli ng tradisyunal na dishdasha ngunit ngayo'y nalilimbagan na ng mga kagat ng makakamandag na ahas, mga mantsa ng ihi, mga paso ng ibinuhos na asido, mga hiwa na iniwan ng lubid o kawad ng kuryente, at pulu-pulong mga pasa. Sa tabi ng mga biktima, naka-pose ng peace sign ang mga Amerikanong sundalo, maluluwang ang mga nagmamalaking ngiti.

Sa puntong ito, naging malinaw ang birtwal na katangian ng War on Terror. Habang patuloy ang sagupaan sa mga disyerto ng Gitnang Silangan, mayroong larangan ng digma sa loob ng internet kung saan mga imahe ang nagsisilbing armas-pandigma. Bilang tugon sa bigwas ng mga imaheng iniluwal ng mga karahasan sa piitan ng Abu Ghraib, dinukot ng mga rebeldeng Arabo ang ilang mga Amerikano at Europeo na namamalagi sa Gitnang Silangan. Noong 2004, lumitaw sa internet ang mahigit limang minutong video na pinamagatang "Abu Musa'b al-Zarqawi slaughters an American." Kung ano ang laman ng video, iyon ang natunghayan namin sa www.ogrish.com.

Pamimirata sa Karan/hasan

Tuwing binabalikan ko ang mga palabas sa telebisyon na tinangkilik ng henerasyon namin sa panahon ng aming kamusmusan – mula sa mga Japanese animé na hinding hindi kayang magkubli ng karahasan sa matitingkad na kulay ng mga computerized na drowing, sa mga teleseryeng laging may mga eksena ng barilan at tortyur, hanggang sa mga panggabing balita na walang habas magpakita ng mga hindi-mabilang na tagpo ng mga hostage-taking, shoot-outs at kahit ng mga presong binubugbog ng kanilang mga biniktima – hindi maiwasang dumako sa isip ko na tila naihanda naman pala kami sa sigwa ng mga imaheng iniluwal ng 9/11.

Kaya marahil naging katanggap-tanggap para sa aming tinaguriang ‘Generation 9/11’ ang mahumaling sa mga snuff films na sumisirkulo sa cyberspace. Kami nga yata ang henerasyon ng mga matitibay ang sikmura.

Kung naroon kayo at nakasalamuha namin sa unang linggo ng pakilanlan namin ng mga kasambahay ko sa dormitoryong tinigilan ko sa unang taon ko sa kolehiyo, mapapansin ninyo ang madulas na paglipat ng mga usapan namin mula sa pagpapalitan ng mga palayaw, paglalahad ng mga kursong kinukuha, at pagbanggit sa mga lalawigang pinagmulan patungo sa iba’t ibang imahe ng karahasan na napanood na namin sa telebisyon man o sa internet. Hindi iilan sa amin ang umamin na nakapanood na ng iba’t ibang videos ng mga bihag na pinugutan ng ulo. Nalaman ko rin na halos pare-pareho kami ng naging karanasan sa pagtangkilik sa birtwal na karahasan: palagiang umuusbong ito sa pag-uusisa, kalauna’y nagsisilbi itong mekanismo ng pakikipagkapwa sa barkadahang matitibay ang sikmura, at sa huli, nagiging tarangkahan ito papasok sa daigdig ng mga bagong karanasan na kailanman ay alam naming hindi namin tatangkaing subukin sa lipunang ginagalawan namin. Sino nga ba naman sa amin ang maglalakas-loob makasaksi sa isang totohanang pagpatay ng tao? Dahil nakapiit kami sa limitasyon ng reyalidad na kinaroroonan namin, nagkakasya na lamang kami sa katumbas na reyalidad sa birtwal na daigdig.

Ngunit gaano katotoo ang birtwal na reyalidad na binibisita namin?

Ilang buwan matapos nagsimula ang birtwal na girian ng mga larawan at videos sa pagitan ng Amerika at ng mga rebelde mula sa Gitnang Silangan, isang video ng pagpugot sa ulo ng isang Amerikanong nagngangalang Benjamin Vanderford ang mabilis na kumalat sa internet. Ipinasa-pasa ang video sa iba’t ibang websites at habang nagkakagulo ang media sa panibagong tagpo ng karahasang ito, lumitaw ang isang malusog at buhay na buhay na Vanderford upang

magbigay ng pahayag tungkol sa bulag na pagtanggap ng media at ng publiko sa samu't saring imaheng iniluluwal ng internet. Sa pagkakataong iyon, marami marahil ang nagnais na mawalan na lamang sila ng ulo.

Nang napanood ko ang videong ito, aaminin kong maski ako ay napaniwalang totoong karahasan ang nasaksihan ko. Marahil ito naman ang nais ni Vanderford na ipaunawa sa publiko: na mayroong kagimbal-gimbal na kapangyarihan ang bagong teknolohiya na piratahin maging ang karanasan ng tao. Kung tutuusin nga, ang mismong pagkukulong ng kamatayan sa lente ng kamera ay maituturing na bilang isang porma ng panggagaya, isang proseso ng paglikha ng isang kopya ng karanasan na tatangkilikin ng mga katulad naming hindi makalagpas sa dikta ng aming ginagalawang reyalidad, at sa gayon, ay hindi maaaring pumatay. Samakatuwid, lumilitaw na anumang pagtatangkang alisin ang karanasan mula sa espasyong tunay na kinaroroonan nito, anumang pagsasateksto, pagsasaimahe o pagsasavideo nito ay isang mekanismo ng pamimirata.

Kung gayon, may ikinaiba pa ba ang aktwal na video na napanood namin sa www.ogrish.com sa video na nilikha ni Vanderford?

Sa tanong na ito, angkinin nating tugon ang sumusunod na tagpo noong sampung taong gulang lamang ako. Habang naglulunoy ako sa labas ng bahay namin, naulinigan ko mula sa sala ng bagong lipat naming kapitbahay ang malalakas na atungal ng mga babae at lalaki na sinusundan ng mapang-uyam na mga halakhakang sinasaliwan ng mga paghampas sa tambol. Tumuntong ako sa kadawagan ng halamanan sa harap ng bahay nila at mula roon, natuklasan kong ang mga ingay ay galing sa telebisyon nila, kung saan ipinapalabas ang sari-saring tagpo ng pagkatay ng isang tribu sa isang grupo ng mga dayuhan. Sa pagtunghay ko sa madugong ritwal na ito, naramdaman kong gumuhit sa balat ko ang magaspang na panaksak ng mga katutubong berdugo at nanlagkit ako sa mala-gripong pagsirit ng dugo mula sa katawan ng mga biktima.

Sa loob ng ilang taon, naniwala akong aktwal na kuha ng pagpatay ang nasaksihan kong mga tagpo, hanggang sa nalaman kong ang mga iyon pala ay eksena mula sa *Cannibal Holocaust*, ang pinakatanyag sa mga pelikula ng Cannibal Boom na umusbong noong 1970s. Dahil sa pseudo-dokumentaryo ang istruktura ng naratibo ng pelikula kung saan ang mga tagpo ng pagkatay ay ipinaloob sa isang film reel na natagpuan diumano ng ilang mga tauhan sa isang ekspedisyon sa pampang ng Amazon, marami ang talagang nag-akalang ito ay snuff film. Umabot pa nga sa puntong kinailangan pang iharap ng direktor sa hukuman ang mga aktor na gumanap na biktima upang patunayang pagtatanghal lamang ang lahat. Dito ay luminaw sa akin na ang kapangyarihan ng mga piniratang reyalidad ay ang kakayahang patunayan na nalililang ang ating mga titig.

Inilalakong Pagtitig

Sa puntong ito ay tila hindi na nga susing usapin ang awtentisidad. Higit na mahalaga ngayon ang kapangyarihan ng karanasan, pinirata man o hindi, na tugunan ang pagkagutom ng ating mga mata. Ngunit, saan nga ba nagmumula ang pagkagutom na ito? Ano ang nagluluwal sa pangangailangang tumitig sa karahasan?

Marahil, halos lahat sa atin ay pamilyar sa ganitong mga tagpo: mga nakapiit na pagsilip mula sa bintana ng ating mga sasakyan upang matingnan ang pagpunit ng latigo sa hiwa-hiwang balat ng mga nagpuprusiyong Kristo tuwing Semana Santa, mga nakaw na sulyap sa mga katawang nayupi sa salpukan ng mga sasakyan sa kahabaan ng ating mga lansangan, at mga walang-tinag na pagmamasid sa basagan ng mga mukha sa suluk-sulok ng mga eskinita, doon sa mga umpukang nakapaikot sa mga bote ng alak. Kung pakalilimiin natin, hindi na nga natin

maitatatwa na lagi tayong may mekanismo na pumuslit ng titig sa iba't ibang tagpo ng karahasang matatagpuan sa ating reyalidad.

Kagimbal-gimbal mang pakinggan, ang mga ipinuslit na pagtitig na ito ay tuwirang nakakatagpo ng paglaya sa birtwal na espasyong nagkakanlong sa mga snuff films at iba pang mga piniratang karahasan. Sa bisa ng malaya at malalim na pagtitig, ang daigdig ng birtwalidad rin ang nagsisilbing espasyo ng paglaya at pagtakas para sa madlang namanhid na sa pagkalulong sa panganib at kamatayan.

Tayo nga raw ay nabubuhay sa isang mundong laganap ang kultura ng kamatayan. Batbat ito ng mga tagpo ng marahas na pagpaslang – mula sa mga tinudlang obrero at magsasakang nakikipaglaban para sa maayos na sahod at benepisyo, sa mga walang-pangalang katawang nagkalat sa mga larangan ng digma at maililista na lamang sa mga tala ng kasaysayan bilang mga numero, sa mga bangkay sa loob ng mga kabaong na pinatungan ng mga sisiw na sumisiyap para sa paghahanap ng katarungan, sa mga umuuwi tuwing hatinggabi at minalas na napagtripan lamang, hanggang sa mga ordinaryong mamamayang biktima ng mga personal na poot at paghihiganti – at sa ganitong kalagayan, ang kamatayan ay nagiging isang karaniwang tagpo na lamang. Sa kasalukuyan, ang isang buhay ay katumbas na lamang ng isang katawang iniluluwal, pinapalaki, pinag-aaral, inilalako bilang lakas-paggawa, bilang produktong nadidikitan ng price tag, isang katawang madaling palitan sa sandali ng pagyao.

Mula sa loob ng ganitong kaayusan, umuusbong ang pangangailangan nating bawiin ang ating mga katawan, at gisingin ang ating mga pandamang minanhid ng dikta ng walang-hanggang pagpapaalipin, pagtitimpi, pagkakimi. Ito ang pangangailangang tinutugunan ng ating pagtitig. Sa espasyo ng birtwalidad, pansamantalang itinatakas at inihahatid tayo ng ating mga

titig patungo sa mismong tagpo ng karahasan upang maramdaman natin sa loob ng ilang saglit ang lupit ng pagpaslang, upang gisingin ang ating sindak, takot, gulat, pandidiri.

Ngunit may kaakibat na panganib ang saglit na paglaya (o pagtakas) na ito. Kaninang tanghali, habang binabarena ng Tatay ko ang aparador namin sa kusina, nagmamalaking binanggit ng pinsan kong walong-taong gulang na kamukha ng barenang iyon ang nakita nilang nakasubo sa isang lalaki sa isang video na napanood nila sa internet. Para sa mga matang napadako na sa kasukdulan ng karahasan, ang mga bagay sa ating reyalidad ay nagiging mga instrumento na ng panganib at dahas. Hindi nga ba't indikasyon ito na tila hinahanap na rin natin dito sa ating ginagalawang reyalidad ang mga karahasang naitampok sa atin sa mga limitadong sandaling inilagi natin sa daigdig ng birtwalidad?

Sa puntong ito, lumilinaw sa akin ang tunay na kinalalagyan ng birtwalidad sa ating ginagalawang reyalidad. Sa huli't huli, ang mga birtwal na karanasang napapanood natin sa cyberspace ay mananatiling mga kopya lamang ng mga aktwal na karahasan. At kagaya ng magkakahawig na pakete ng mga sabon, at mga de-lata sa mga pamilihan, nakalako na ang iba't ibang kopyang ito ng piniratang karanasan, nakalatag upang tangkilikin ng madlang nais makaranas ng karahasan. Subukan ninyong silipin kung gaano karami ang mga kabataang nanonood ng mga mararahas na videos sa mga internet cafés o di kaya'y taluntunin ang haba ng pila sa mga sinehang nagpapalabas ng mga splatter films at torture porn, at mapapatunayan ninyo na masiglang negosyo ang pamimirata ng karahasan.

Ito na nga marahil ang katumbas na halaga ng paglikha sa kamatayan bilang isang piniratang karanasan na maaaring kopyahin ng hindi-mabilang na ulit. Sa panahong inilalako na ang katawan ng tao, maging ang kanyang mga ideya, mga karanasan, at mga pangarap, bakit nga ba hindi na rin ikalakal ang pagpaslang sa kanya?

Pag-uwi mula sa Daigdig ng Birtwalidad

Sa isang hapon ng paglalagi ko sa isang internet café sa labas ng unibersidad, habang hinihintay kong makumpleto ang usad-pagong na pagbubuffer ng videong iminungkahi sa akin ng isang kaibigan na panoorin ko, nilandas ng mga mata ko ang mga nakapaskil na komento ng iba't ibang users na nakatunghay na dito. Sa paghahabi ko ng tagni-tagning detalyeng nakalap ko mula sa mga ito, naunawaan kong ang videong ito na pinamagatang “Poso: The Shame of Indonesia” ay kuha pala ng ilang mga tagpo sa serye ng mga karahasan sa pagitan ng mga Muslim at Kristiyano sa isla ng Sulawesi sa Indonesia – mula sa mga eksena ng pamamaril at pambobomba hanggang sa pamumugot ng ulo ng mga bata.

Kagyat na dinaluhong ako ng ganitong gunam-gunam: kahit tangkain man nating tumakas patungo sa mundo ng birtwalidad kung saan pinipirata ang mga pagpaslang, lagi pa rin tayong uuwi sa lipunan at reyalidad na patuloy na nagkakanlong sa mga tunay na pagpapahirap at pagpaslang ng tao sa tao. At dito sa daigdig na ito na batbat ng di-mabilang na tagpo ng karahasan, kahibangan ang maging manhid.

Ipinasya kong isara na ang webpage, ngunit hindi sinasadyang napindot ko ang ‘PLAY’ button sa ibaba ng video. Kasunod nito ay ginimbal ako ng malalakas na sigawang kumawala sa headset na suot ko. Sa matinding pagkagulat na sumalakay sa dibdib ko, napabulalas ako ng malutong na mura kasabay ng muntikan kong pagtumba kasama ng inuupuan kong monoblock.

Sa loob ng ilang sandali, namatay ang mga ingay sa loob ng computer shop at napalingon sa akin ang halos lahat ng mga taong naroon. Sa unti-unting paggapang ng titig nila mula sa akin patungo sa monitor ng computer na inupahan ko, naramdaman ko ang mga sulyap ng pag-uusisa.